RECENZE

JÄCH M. A. & JI L. (eds) 1995: Water beetles of China. Volume I. Zoologisch-Botanische Gessellschaft und Wiener Coleopterologenverein, Wien, 410 pp. Cena 60.00 USD.

Tato publikace je sbírkou 24 článků napsaných 18 autory. Shrnuje první vědecké výsledky projektu China Water Beetle Survey, ustanoveného v roce 1992 s hlavním zaměřením na sledování změn prostředí ve vnitrozemských vodách Číny za použití vodních brouků jako bioindikátorů.

Práce v tomto prvním svazku se zabývají následujícími 18 čeleděmi akvatických a semikvatických brouků: Hydroscaphidae, Noteridae, Dytiscidae, Amphizoidae, Hygrobiidae, Haliplidae, Gyrinidae, Hydraenidae, Hydrochidae, Helophoridae, Hydrophilidae, Scirtidae, Elmidae, Dryopidae, Heteroceridae, Psephenidae, Eulichadidae a Curculionidae. Budiž však poznamenáno, že taxony Hydrochidae a Helophoridae nejsou zatím všeobecně uznávány na úrovni čeledí. Úvodní kapitola napsaná Jächem a Ji obsahuje informace o vzniku projektu China Water Beetle Survey a historický přehled výzkumu vodních brouků v Číně, včetně seznamu specialistů studujících vodní brouky (seznam zahrnuje i Thaj-wan) a seznamu čínských ústavů, ve kterých jsou sbírky vodních brouků. Zbývající části úvodní kapitoly obsahují zajímavé a z praktického hlediska velmi užitečné informace o čínských administrativních oblastech, přepis čínštiny (tato část zahrnuje praktický slovník často používaných zeměpisných názvů) a podrobný seznam lokalit, na kterých byl materiál sbírán. Všechny lokality jsou zaneseny na jednoduché topografické mapě Číny a některé z lokalit jsou zachyceny na dvaceti kvalitních barevných fotografiích. Základní informace jsou podány také o klimatu, topografii, zoogeografii a o ochraně přírody v Číně. Úvodní kapitoly jsou doplněny třemi instruktivními mapami ukazujícími administrativní oblasti, topografii a zoogeografické oblasti Číny.

Charakter prací v tomto dílu je různorodý a kolísá od jednoduchého seznamu taxonů dosud známých z Číny a sousedních zemí (např. Scirtidae (Klausnitzer)) nebo katalogu (činští Gyrinidae (Mazzoldi)) k taxonomickým přehledům (např. Haliplidae (van Vondel)) a kompletním revisím (např. *Hydrocassis* a *Ametor* (Schödl a Ji)). Některé z prací se zabývají v různé formě a rozsahu také faunami přilehlých území (např. Helophoridae (Angus) nebo práce, zabývající se rodem *Eulichas* (Jäch)). Taxonomické práce jsou bohatě ilustrovány pérovkami, některé také SEM fotografiemi taxonomicky důležitých znaků a mnohé práce jsou doprovázeny obrázky celkového habitu, z nichž některé jsou vysoce kvalitní barevné obrázky W. Zelenky.

Měl jsem trochu potíže najít „obsah" knihy, až jsem jej více, či méně náhodou našel na zadní straně vazby. Poněkud neobvyklé místo, ačkoliv někomu jinému to patrně nebude vadit. Kniha je rozhodně nezbytná pro každého, kdo se zajímá o vodní brouky, a vlastně i obecně o faunu východní a jihovýchodní Asie. Editoři zaslouží uznání nejen za redakci této publikace, ale vlastně ještě více za podstatný podíl na úspěšném uskutečnění takovéhoto výzkumu prováděného ve spolupráci s čínskými ústavy. Doufejme, že toto je jen začátek a že se brzy dočkáme dalšího svazku.

Domnívám se, že projekt China Water Beetle Survey by měl sloužit jako model pro dohodnutí dalších podobných výzkumů, např. terikolních brouků. Hmyzí fauna Číny je nesmírně bohatá (mnohem bohatší než se dosud mělo zato), a proto je tím více politováníhodné, že naše znalosti této fauny jsou neuvěřitelně kusé, zvláště pokud jde o méně „přitažlivé" hmyzí skupiny. Vzhledem k tomu, že znalost této fauny je nepostradatelná pro pochopení evolučních trendů mnohých euroasijských skupin hmyzu a že přirozené habitaty mizí v Číně velice rychle, podobné výzkumy představují patrně jediný efektivní způsob, jak zachránit pro budoucnost data o nesmírném množství druhů dříve, než nenávratně zmizí.

Tato publikace je svou kvalitou příkladným protikladem některých knih o čínském hmyzu, recentně uveřejněných v Číně, které jsou naneštěstí plné závažných omylů všeho druhu a proto téměř nepoužitelné, a to v době, kdy solidní podklad pro další studium je tak nutný. Recense jedné takové publikace (Morse J. C., Yang L. & Tian L. (eds) 1994 : Aquatic insects of China useful for monitoring water quality), napsaná Jächem, je na konci knihy.

Aleš Smetana